

Brusel 21. června 2021
(OR. en)

9837/21

COPS 232
CIVCOM 104
POLMIL 90
CFSP/PESC 597
CSDP/PSDC 319
RELEX 564
JAI 730

VÝSLEDEK JEDNÁNÍ

Odesílatel:	Generální sekretariát Rady
Příjemce:	Delegace
Č. předchozího dokumentu:	9678/21 COPS 226 CIVCOM 101 POLMIL 87 CFSP/PESC 574 CSDP/PSDC 308 RELEX 537 JAI 710
Předmět:	Závěry Rady o přístupu EU ke kulturnímu dědictví během konfliktů a krizí

Delegace naleznou v příloze závěry Rady o přístupu EU ke kulturnímu dědictví během konfliktů a krizí, které přijala Rada na svém zasedání konaném dne 21. června 2021.

ZÁVĚRY RADY
O PŘÍSTUPU EU KE KULTURNÍMU DĚDICTVÍ BĚHEM KONFLIKTŮ A KRIZÍ

1. Rada připomíná své závěry z 8. dubna 2019 o strategickém přístupu Evropské unie (EU) k mezinárodním kulturním vztahům a opětovně potvrzuje, že podporuje začlenění mezinárodních kulturních vztahů do zahraniční a bezpečnostní politiky EU. V tomto ohledu Rada vítá koncepci EU o ochraně kulturního dědictví během konfliktů a krizí, která představuje významný přínos k posílení strategického přístupu EU k míru, bezpečnosti a rozvoji.
2. Rada uznává úlohu kulturního dědictví jako důležitého prostředku přispívajícího k dosažení míru, demokracie a udržitelného rozvoje posilováním tolerance, vzájemného porozumění, usmíření, mezikulturního a mezináboženského dialogu, zmírněním sociálního napětí a předcházením toho, aby nově vznikající napětí přerostlo do fáze násilného konfliktu. Zároveň si je vědoma toho, že kulturní dědictví může sloužit jako spouštěcí mechanismus i cíl konfliktů a krizí a může být předmětem dezinformací nebo manipulace s informacemi.

Rada zdůrazňuje význam povědomí o kulturním dědictví a jeho ochrany jakožto součásti citlivého přístupu ke konfliktům, a to ve všech fázích konfliktů a krizí. Ochrana a zachování kulturního dědictví, jakož i podpora respektování kulturní rozmanitosti mají zásadní význam pro předcházení násilnému extremismu, boj proti dezinformacím a pro navazování pozitivního dialogu a začleňování. Rada rovněž připomíná své závěry ze 7. prosince 2020 o úsilí EU v oblasti zprostředkování míru a znovu potvrzuje, že kulturní dědictví má při zprostředkování míru důležitou výchozí úlohu.

3. Rada uznává, že angažovanost, pokud jde o kulturní dědictví, jeho ochranu a zachování bezprostředně po skončení konfliktu nebo krize napomáhá chránit identitu jednotlivců a komunit a slouží jako základ pro udržitelnou obnovu a trvalý mír, čímž přispívá k celkové odolnosti společností. V tomto ohledu Rada klade důraz na význam hospodářských, sociálních a environmentálních aspektů souvisejících s kulturním dědictvím a vybízí, aby se přístup a konkrétní opatření zaměřily na posílení udržitelného rozvoje podporujícího začlenění, a to i pokud jde o pracovní příležitosti pro místní komunity. Rovněž zdůrazňuje význam udržitelného kulturního cestovního ruchu pro podporu ekonomického zajištění a vytváření pracovních příležitostí.
4. Rada zdůrazňuje význam odpovědnosti na místní úrovni a poukazuje na to, že je nezbytné, aby se v rámci podpory partnerských zemí při zajišťování ochrany kulturního dědictví dbalo především o potřeby místních komunit a na jejich zapojení. V tomto ohledu zdůrazňuje, jak je při budování kapacit v této oblasti důležité vzdělávání a digitalizace a že je mimo jiné třeba zvýšit povědomí o stávajících databázích týkajících se ohroženého kulturního dědictví. Vybízí k využívání inovativních digitálních nástrojů a technologií k zaznamenávání, dokumentování a ochraně kulturního dědictví.
5. Rada prohlašuje, že je důležité se zapojit do ochrany nemotného kulturního dědictví a dosáhnout tak obecné shody, zejména posílením mezikulturního a mezináboženského dialogu a zajištěním předávání tradic a znalostí. Rada připomíná význam Úmluvy UNESCO o zachování nemateriálního kulturního dědictví z roku 2003 a zdůrazňuje doplňkovost a vzájemné vazby, které mohou mezi nemotným a hmotným dědictvím existovat. Dále uznává, že je třeba podporovat opatření, jejichž cílem je zmírnit negativní dopady změny klimatu na přírodní a kulturní dědictví.
6. Rada také upozorňuje na to, že je důležité, aby EU při ochraně kulturního dědictví během konfliktů a krizí zaujímala přístup založený na hodnotách. Rovněž zdůrazňuje, že je zapotřebí citlivého přístupu ke konfliktům a respektování principu nezpůsobovat škodu. Vítá skutečnost, že koncepce EU může pozitivně přispívat k odpovědnosti za ochranu, jelikož podporuje úsilí o ochranu kulturního dědictví a snaží se zastavit jeho ničení.

7. V této souvislosti Rada znovu opakuje, že EU je odhodlána v plném rozsahu uplatňovat agendu žen, míru a bezpečnosti, a bere na vědomí přínos koncepce EU v oblasti kulturního dědictví pro provádění rámce politiky EU, pokud jde o agendu žen, míru a bezpečnosti, včetně strategického přístupu EU k ženám, míru a bezpečnosti a akčního plánu EU pro ženy, míru a bezpečnost. V této souvislosti Rada dále zdůrazňuje, že během konfliktů a krizí je zapotřebí inkluzivní, rovný a nediskriminační přístup ke kulturnímu dědictví, zejména pokud jde o genderové aspekty a hlediska týkajících se mladých lidí, příslušníků menšin, náboženského vyznání a komunit a původního obyvatelstva.
8. Rada zdůrazňuje, že EU je odhodlána při ochraně a zachování kulturního dědictví prosazovat a posilovat mezinárodní řád založený na pravidlech, v jehož středu stojí Organizace spojených národů (OSN), a zajišťovat účinný multilateralismus založený na dodržování norem a zásad mezinárodního práva, mezinárodního humanitárního práva a na ochraně lidských práv a základních svobod. V této otázce rovněž uznává aspekt lidských práv, a to na základě rezoluce Rady OSN pro lidská práva ze dne 6. října 2016 o kulturních právech a ochraně kulturního dědictví.

Rada rovněž připomíná, že v zájmu ochrany a zachování kulturního dědictví je důležité posilovat partnerství s příslušnými mezinárodními organizacemi, zejména s Organizací OSN pro výchovu, vědu a kulturu (UNESCO) a Radou Evropy, regionálními organizacemi, jakož i s relevantními mezivládními a nevládními organizacemi.

9. Rada vyzývá, aby byl na ochranu a zachování kulturního dědictví kladen důraz v příslušných strategických a programových dokumentech a aby byla tato otázka začleňována do činnosti Rady v rámci společné zahraniční a bezpečnostní politiky.

10. Rada připomíná, že přístup EU ke kulturnímu dědictví během konfliktů a krizí je součástí integrovaného přístupu EU k vnějším konfliktům a krizím, v němž tvoří část politicky a operačně soudržné reakce EU v souvislosti s globální strategií EU. Rovněž podtrhuje význam koordinace mezi příslušnými nástroji a iniciativami členských států s cílem zlepšit schopnost rychlé reakce v souvislosti s ochranou kulturního dědictví a předcházením jeho ničení během krizí i po jejich skončení za účelem stabilizace a dosažení míru.

Rada také zdůrazňuje, že je důležité začlenit ochranu kulturního dědictví do všech příslušných aspektů souboru nástrojů EU pro konflikty a krize, mimo jiné do společné bezpečnostní a obranné politiky (SBOP), jakož i do dalších oblastí vnější činnosti EU a do vhodných finančních nástrojů, včetně Nástroje pro sousedství a rozvojovou a mezinárodní spolupráci (NDICI) – Globální Evropa.

11. Rada rovněž zdůrazňuje, jak důležitý přínos by mohly při řešení problémů v oblasti bezpečnosti spojených se zachováním a ochranou kulturního dědictví představovat mise a operace SBOP, a to při plném respektování jejich základního mandátu.

V tomto ohledu a v souladu s paktem pro civilní SBOP a se závěry Rady ze 7. prosince 2020 Rada se zájmem očekává specializovanou minikonceptci s cílem podle potřeby zvážit možnosti rozvoje úsilí civilních misí SBOP v této oblasti, například prostřednictvím případných programů budování kapacit nebo odborné přípravy.

12. Rada připomíná své závěry ze 16. června 2020 o vnější činnosti EU v oblasti předcházení a boje proti terorismu a násilnému extremismu. Zdůrazňuje, že nezákonné vykopávky, rabování kulturních statků a obchodování s nimi jsou spojeny se závažnými bezpečnostními hrozbami, neboť poskytují prostředky pro financování organizované trestné a teroristické činnosti. Také mají sociokulturní dopad, jelikož jsou politickým nástrojem k oslabení komunit a identity. V této souvislosti Rada opětovně zdůrazňuje, že je důležité urychleně zintenzivnit boj proti nedovolenému obchodování s kulturními statky a boj proti terorismu, a to i na základě stávajících mezinárodních právních rámců, jako jsou příslušné nástroje OSN, Rady Evropy a případně další podobné právní nástroje. Vyzývá k prohlubování spolupráce a součinnosti s aktéry v oblasti spravedlnosti a vnitřních věcí. Se zájmem očekává, že Komise vypracuje akční plán týkající se nedovoleného obchodu s kulturními statky, jak navrhla ve svém sdělení o strategii EU pro boj proti organizované trestné činnosti na období 2021–2025 zveřejněném 13. dubna 2021, a zdůrazňuje, že je důležité zabývat se vnitřním i vnějším rozměrem této problematiky.
13. Vyzývá členské státy, aby posílily spolupráci mezi příslušnými ministerstvy, místními a regionálními orgány a dalšími příslušnými zúčastněnými stranami, včetně občanské společnosti a akademické obce, jakož i mezi příslušnými mezinárodními, regionálními, mezivládními a nevládními organizacemi. Zdůrazňuje, že je důležité, aby všechny zúčastněné strany EU shromažďovaly a sdílely osvědčené postupy týkající se iniciativ v oblasti kulturního dědictví, které byly vypracovány v případě konfliktů, krizí a situací po skončení konfliktu.
14. Rada vyzývá Evropskou službu pro vnější činnost (ESVČ) spolu s Komisí a všemi příslušnými agenturami a subjekty EU, aby si vyměňovaly osvědčené postupy a rozvíjely odborné znalosti zaměřené na začlenění kulturního dědictví a jeho ochrany do problematiky předcházení konfliktům a řešení krizí. Rovněž ESVČ a Komise vyzývá, aby do jednoho roku a poté pravidelně podávaly Politickému a bezpečnostnímu výboru zprávy o pokroku dosaženém při provádění navrhovaných opatření a hlavních prvků stanovených v koncepci.